

การดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด :
กรณีศึกษาสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี*
The Implementation of the Child Support Grant Program : A Case Study
Department of Social Development and Human Security Saraburi Province

นางสาวกนกพรรณ เวฬุวรางกูร**

Kanokpan Weruwarangkool

6514832082@rumail.ru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ปัญหา อุปสรรค รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเอกสารและวิจัยสนามในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือแบบเป็นทางการจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบและมีประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานไปปฏิบัติ สอดคล้องตามแนวคิดของ Van Meter และ Van Horn ผลการวิจัยพบว่า โครงการมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรีมีความพร้อมในการดำเนินโครงการ โดยปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงานของกรมกิจการเด็กและเยาวชนอย่างเคร่งครัด มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปฏิบัติงานเป็นอย่างดี มีการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานเป็นประจำ โดยพบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการฯ ดังนี้ 1) ผู้มีสิทธิรับเงินอุดหนุนหลายรายไม่สามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ 2) ขาดการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ผู้ปฏิบัติงาน 3) การสื่อสารระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในด้านการดำเนินงาน 4) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลไม่ตอบสนองต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้น ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ดังนี้ 1) การให้สิทธิสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแบบถ้วนหน้า 2) การสนับสนุนจากรัฐบาลโดยการลงทุนด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) เพิ่มองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานในพื้นที่เพื่อการดำเนินงานที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน 4) รัฐบาลควรพิจารณาทบทวนนโยบายและมาตรการทางการเงินเพื่อให้การช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ตอบสนองต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้น

คำสำคัญ : โครงการ; เงินอุดหนุนเลี้ยงดูเด็ก; คริวเรือนรายได้น้อย

Keywords : Program; Child Support Grant; Low-Income Families

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่องโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด : กรณีศึกษาสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี

**นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

จากสถานะการณ์เด็กเกิดใหม่ในปัจจุบันที่มีจำนวนอัตราการเกิดลดลงอย่างมีนัยสำคัญการลดลงของเด็กเกิดใหม่ในไทยอยู่ในขั้นวิกฤต กระทรวงสาธารณสุข (2566) ได้รายงานไว้ว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2506 - 2526 จากเดิมมีเด็กเกิดใหม่ต่ำกว่าปีละ 1 ล้านคน เมื่อปี พ.ศ. 2564 ลดลงเหลือ 485,085 คน ในขณะที่มีจำนวนการตาย 550,042 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนการเกิดถึง 64,957 คนทำให้ตั้งแต่ปี 2565 ประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยสมบูรณ์ด้วยเหตุนี้หากปล่อยให้อัตราการเกิดน้อยลงต่อไปเรื่อย ๆ ในระยะยาวจะส่งผลให้ประเทศไทยในอีก 60 ปีข้างหน้า จะมีประชากรเหลือเพียง 33 ล้านคน ซึ่งส่งผลกระทบต่อโครงสร้างประชากรและการพัฒนาประเทศด้านสังคมและเศรษฐกิจในอนาคต หากยังไม่มีการมุ่งใจให้ประชาชนตัดสินใจมีบุตรบนพื้นฐานของสิทธิส่วนบุคคลก็ไม่สามารถเพิ่มจำนวนการเกิดได้ เป็นปัญหาที่ทุกภาคส่วนควรเร่งกันแก้ไข เพื่อเพิ่มอัตราการเกิด สร้างสังคมให้มีความอบอุ่น มีความปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยรัฐบาลควรเป็นผู้ลงทุนเพื่อให้เกิดความครอบคลุม เท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง การดำเนินนโยบายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของรัฐบาลไทยที่จะขจัดปัญหาเด็กยากจนและให้ความสำคัญในเรื่องของความเหลื่อมล้ำ

โครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดเป็นนโยบายรัฐบาลที่ช่วยพัฒนาเด็กในวัยแรกเริ่ม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย ทำให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กในครอบครัวยากจนหรือเสี่ยงต่อความยากจนสามารถเข้าถึงบริการ เป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่รัฐบาลส่งผ่านไปยังบิดา มารดา หรือผู้ปกครองโดยให้เงินอุดหนุนเพื่อช่วยในการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายเป็นการช่วยเหลือรายได้ให้กับครอบครัว เพื่อเป็นหลักประกันในการเลี้ยงดูเด็กและให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างมีคุณภาพและมีพัฒนาการเจริญเติบโตที่เหมาะสมตามช่วงวัย เป็นการคุ้มครองทางสังคมและการเพิ่มช่องทางการช่วยเหลือในการเข้าถึงบริการจากภาครัฐทั้งในด้านการศึกษาและสาธารณสุข นับเป็นรูปแบบหนึ่งของการคุ้มครองทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและคุ้มครองให้เด็กได้รับการดูแลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นนโยบายสำคัญระดับชาติตามแผนบูรณาการการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต เป็นการสร้างระบบคุ้มครองทางสังคมโดยการจัดสวัสดิการเงินอุดหนุนให้กับเด็กแรกเกิดในครอบครัวยากจนรวมไปถึงครอบครัวที่เสี่ยงต่อความยากจนเป็นมาตรการสำคัญที่ทำให้ให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองนำเด็กเข้าสู่ระบบและเข้าถึงการบริการในด้านอื่น ๆ ของภาครัฐ สามารถเข้าถึงการให้บริการทางสังคมตามสิทธิที่พึงจะได้รับนำไปสู่การพัฒนาชีวิตอย่างมีคุณภาพไปในทางที่ดีขึ้นและการมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย รวมทั้งเป็นการสร้างหลักประกันว่าเด็กที่เกิดมาแล้วนั้นจะได้รับการช่วยเหลือให้สามารถอยู่รอด ได้รับการพัฒนาตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, 2565, หน้า 1)

อย่างไรก็ตามเด็กแรกเกิดหรือวัยทารกเป็นวัยที่มีความสำคัญเพราะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการทั้งร่างกายและสติปัญญา เป็นวัยที่สำคัญที่สุดในการวางรากฐานสำคัญต่าง ๆ ดังนั้นแล้วบิดามารดา หรือผู้ปกครองควรส่งเสริมเลี้ยงดูอย่างเต็มศักยภาพด้วยการตอบสนองความต้องการจำเป็นต่าง ๆ เพื่อให้เด็กแรกเกิดมีคุณภาพและพัฒนาการที่ดีทั้งทางกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคมซึ่งเป็นการสร้างสุขภาพทางกายและทางใจให้สมบูรณ์ และทำให้รากฐานชีวิตมีคุณภาพ จากข้อมูลกรมกิจการเด็กและเยาวชน (2567) มีผู้ลงทะเบียนรับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแล้วเป็นจำนวนทั้งหมด 3,593,504 คน เป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนในปัจจุบัน จำนวน 2,307,893 คน โดยจังหวัดสระบุรีมีผู้ลงทะเบียนแล้วทั้งหมด จำนวน 32,650 คน เป็นผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนในปัจจุบัน จำนวน 22,306 คน ข้อมูลดังกล่าวนอกจากสะท้อนให้เห็นถึงจำนวนข้อมูลผู้สิทธิแล้วยังสะท้อนถึงจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้น้อยด้วยเนื่องมาจากเงื่อนไขในการ

ลงทะเบียนเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดต้องเป็นครัวเรือนที่มีรายได้น้อย อย่างไรก็ตามจากเงื่อนไขดังกล่าวต้องอาศัยหน่วยงานท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบและยืนยันข้อมูลรายได้เพื่อส่งต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ขั้นตอนกระบวนการขอรับเงินอุดหนุนค่อนข้างมีความซ้ำซ้อนและอาศัยการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานในระดับพื้นที่ท้องถิ่นและจังหวัด ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี ศึกษาปัญหาและอุปสรรคตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาของการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดรูปแบบการพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Document research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ รายงานการประชุม คู่มือการปฏิบัติงาน ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
2. การวิจัยสนาม (Field research) ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview of Formal interview)

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ปฏิบัติงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี
2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยเจาะจง (Purposive Sample) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดตามคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา และตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2567, หน้า 45-46) โดยมีประสบการณ์การทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information) ดังนี้
 - 1) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด
 - 2) นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
 - 3) หัวหน้าสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดที่แน่นอนตายตัวจะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามเดียวกัน (สุภางค์ จันทวานิช, 2553, หน้า 75) และการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้กำหนดนัดหมายวันสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งให้ผู้สัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะทำการจดบันทึกและบันทึกเสียง โดยการสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกและบันทึกเสียงการสนทนาทุกครั้ง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่
 - 1.1 หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยายรวมถึงเอกสารทางวิชาการวารสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น
 - 1.2 หนังสืออ้างอิง ได้แก่ สารานุกรม พจนานุกรม เป็นต้น
 - 1.3 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้น ๆ อย่างละเอียด
 - 1.4 เอกสารของทางราชการ เป็นเอกสารที่ส่วนราชการจัดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติ เช่น คำสั่ง ประกาศ คู่มือปฏิบัติงาน พระราชบัญญัติ กฎระเบียบ นโยบาย เป็นต้น
2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์โดยผู้ศึกษาเรื่องวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยที่ผู้ศึกษาต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ศึกษาจะสัมภาษณ์ตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น และผู้ศึกษาจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้ออกจากการสัมภาษณ์มาแยกเป็นประเด็นตามแต่ละประเด็น แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนหรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
2. วิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูลที่ได้ออกจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างกับข้อมูลจากเอกสาร
3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาทำการสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบวิธีการปัญหาและอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี
4. นำข้อมูลที่ได้ออกจากการสรุปผลการวิจัยมาตีความ แล้วนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดกรณีศึกษาสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี

1) วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของโครงการ การดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบกรมกิจการเด็กและเยาวชน ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด พ.ศ. 2565 และแนวทางการปฏิบัติงานตามคู่มือปฏิบัติงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ในทุกเดือนจะดำเนินการรวบรวมจัดทำฐานข้อมูลผู้ลงทะเบียนขอรับสิทธิที่ลงทะเบียนผ่านหน่วยงานท้องถิ่นและแอปพลิเคชันเงินเด็กในจังหวัดสระบุรี โดยมีการตรวจสอบเอกสารประกอบการขอรับสิทธิและประมวลผลข้อมูลผู้ลงทะเบียนผ่านการเชื่อมโยงข้อมูลจากระบบบูรณาการฐานข้อมูลประชาชนและการบริการภาครัฐ (Linkage Center) ของกรมการปกครอง เพื่อพิจารณาอนุมัติสิทธิให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดและ

จัดส่งรายงานข้อมูลไปยังกรมกิจการเด็กและเยาวชนให้ดำเนินการเบิกจ่ายต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสวัสดิการพื้นฐานให้แก่เด็กแรกเกิดได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย สามารถเข้าสู่การบริการของรัฐเพื่อให้ได้รับการดูแลอย่างเป็นระบบ

2) ด้านทรัพยากร กรมกิจการเด็กและเยาวชนมีการดำเนินการจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นประจำ โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรีได้เปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการอบรมด้วยเพื่อเพิ่มเติมองค์ความรู้ในหน่วยงาน ส่วนด้านงบประมาณการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะดำเนินการอนุมัติการเบิกจ่ายเป็นประจำทุกเดือนให้กับผู้ลงทะเบียนรายใหม่โดยกระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนงบประมาณและดำเนินการโอนเงินไปยังผู้รับเงินอุดหนุนซึ่งเพียงพอสำหรับผู้มีสิทธิทุกคนโดยจะได้รับเงินเป็นประจำในวันที่ 10 ของทุกเดือนจนเด็กอายุครบ 6 ปี

3) ด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรีมีการติดต่อสื่อสารกับกรมกิจการเด็กและเยาวชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่เป็นประจำผ่านทางช่องทางไลน์ โดยมีการเข้าร่วมประชุมเพื่อทบทวนแนวทางการปฏิบัติงานและการทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันของผู้ปฏิบัติงานเฉพาะกับกรมกิจการเด็กและเยาวชนเพียงเท่านั้น

4) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับถ่ายทอดนโยบายมาปฏิบัติจากสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และเป็นผู้ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค โดยการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมีการมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีตำแหน่งปฏิบัติงานโดยตรงจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน มีการมอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายชัดเจนและกำหนดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานและรายงานข้อมูลให้กับผู้บริหารทราบผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือนเพื่อพิจารณาอนุมัติสิทธิต่อไป

5) สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดได้รับเป็นประจำทุกเดือน เดือนละ 600 บาท ส่งผลในแง่ดีต่อกลุ่มเปราะบางสามารถนำเงินไปใช้จ่ายสิ่งของเครื่องใช้เพื่อบรรเทาภาระค่าครองชีพในแต่ละเดือน โดยระยะเวลา 6 ปีที่ได้รับเงินอุดหนุนถือว่าเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กให้ดีขึ้น จากข้อมูลพบว่าประชาชนในพื้นที่ที่ลงทะเบียนส่วนมากเป็นแม่เลี้ยงเดี่ยวไม่มีรายได้ มีความพึงพอใจที่ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากรัฐบาลเป็นรายเดือน

6) การร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติ การดำเนินงานได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานเป็นอย่างดีมีการบันทึกข้อมูลผู้ลงทะเบียนในแต่ละรอบเดือนเป็นประจำทุกเดือน การตรวจสอบเอกสารครบถ้วนตามที่กำหนด และดำเนินการตามกระบวนการครบถ้วน เข้าใจขั้นตอนการทำงาน และสามารถนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องเพื่อความรวดเร็วในการปฏิบัติงาน รวมทั้งสามารถตอบคำถามกับประชาชนที่โทรศัพท์มาติดต่อสอบถามข้อมูลได้ชัดเจน ให้คำแนะนำแก่ผู้ที่เดินทางมายังหน่วยงานได้และอำนวยความสะดวกอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ซึ่งเป็นหน่วยงานท้องถิ่น

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี

1) ปัญหาการลงทะเบียนเพื่อรับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด โดยเงื่อนไขคุณสมบัติผู้มีสิทธิลงทะเบียนกำหนดไว้ว่าต้องอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ไม่เกินหนึ่งแสนบาทต่อคนต่อปีโดย

พิจารณารายได้เฉลี่ยของสมาชิกในครัวเรือนนั้น ทั้งนี้ไม่ได้มีการจำกัดจำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่งผลให้สามารถเพิ่มบุคคลอื่นเข้าไปในข้อมูลครัวเรือนได้ นอกจากนี้ยังพบว่าไม่มีกลไกบังคับที่เข้มงวดในการตรวจสอบหลักฐานรายได้ เช่น ใบรับรองเงินเดือนจากนายจ้าง หากเป็นกลุ่มผู้รับจ้างทั่วไปซึ่งอาจก่อให้เกิดช่องทางในการนำข้อมูลเท็จเข้ามาในระบบจนทำให้ผู้ไม่ซื่อสัตย์สามารถรับสิทธิดังกล่าวได้ และเป็นที่น่าสังเกตว่ามีกลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ ที่ยังไม่ได้ลงทะเบียนขอรับสิทธิหรือไม่ทราบถึงสิทธิที่ตนควรจะได้รับรวมไปถึงการเข้าไม่ถึงการได้รับสิทธิสวัสดิการอีกเป็นจำนวนมากไม่น้อย

2) ปัญหาด้านงบประมาณการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากโครงการมีชุดข้อมูลและเอกสารรายละเอียดที่ต้องบันทึกเข้าสู่ระบบจำนวนมากในแต่ละเดือน ทำให้ต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการบันทึกและประมวลผลข้อมูลให้มีความสะดวกรวดเร็ว แม่นยำ และไม่เกิดปัญหาข้อมูลซ้ำซ้อน อีกทั้งระบบฐานข้อมูลต้องมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพสูง แต่ปัจจุบันพบว่าอุปกรณ์และระบบเทคโนโลยีของหน่วยงานยังมีข้อจำกัด ไม่สามารถรองรับการทำงานกับข้อมูลจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

3) ปัญหาการติดต่อสื่อสารและการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับเป็นหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่สำคัญในการรับถ่ายทอดและดำเนินการตามนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในพื้นที่ ปัจจุบันแม้จะมีการใช้ช่องทางสื่อสารผ่านช่องทางไลน์ แต่ยังคงมีข้อจำกัดในการประสานงานเนื่องจากเป็นหน่วยงานภายนอกที่รับนโยบายไปปฏิบัติในอีกชั้นตอนหนึ่ง จึงอาจเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการสื่อสารข้อมูลบางประการ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่เข้าใจถึงระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติของโครงการที่แท้จริง

4) ปัญหาด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ด้วยสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้ราคาสินค้ามีการปรับตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประชาชนมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่สูงขึ้น จำนวนเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดที่มีสิทธิได้รับจำนวน 600 บาทต่อคนต่อเดือน ไม่สามารถตอบสนองต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้นนี้ได้

3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี

1) การให้สิทธิสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดอย่างถ้วนหน้า โดยไม่มีข้อจำกัดในการลงทะเบียนหรือคัดกรองผู้มีสิทธิ จะช่วยให้เด็กแรกเกิดทุกคนได้รับการช่วยเหลือและมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน ซึ่งจะลดปัญหาการตกหล่นของกลุ่มเปราะบางหรือครอบครัวยากจนที่อาจไม่สามารถเข้าถึงสิทธิได้ นอกจากนี้ควรมีการเพิ่มช่องทางการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการให้ครอบคลุมและสะดวกมากยิ่งขึ้น รวมถึงการสนับสนุนด้านสิทธิสวัสดิการอื่น ๆ จากหน่วยงานรัฐและท้องถิ่นสำหรับครัวเรือนที่ยังเข้าไม่ถึงสวัสดิการแต่มีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือเพิ่มเติม

2) การสนับสนุนทางด้านงบประมาณด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องจากรัฐบาลในการดำเนินนโยบายเงินอุดหนุน ด้วยการลงทุนด้านระบบสารสนเทศ วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย การปรับปรุงระบบเพื่อรองรับการใช้งานฐานข้อมูลจำนวนมากที่มีประสิทธิภาพและเสถียร จะช่วยให้การดำเนินโครงการมีความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว และตอบสนองต่อการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) การประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่โดยมีการชี้แจงและเพิ่มองค์ความรู้ในการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเมื่อเกิดปัญหาสามารถแก้ไขได้ รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ร่วมกันในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการเงินอุดหนุนฯ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและ

สามารถเข้าถึงสิทธิที่พึงจะได้รับ ซึ่งปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำจังหวัดให้ทำงานไปในทิศทางเดียวกัน

4) รัฐบาลจำเป็นต้องพิจารณาทบทวนนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อให้การช่วยเหลือด้านการเงินสำหรับเด็กแรกเกิดให้มีความเหมาะสมและเพียงพอ ตอบสนองต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้นได้อย่างแท้จริง เพื่อให้ครอบครัวที่มีรายได้น้อยและยากจน กลุ่มเปราะบางอันเป็นเป้าประสงค์ในการช่วยเหลือสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์จากรัฐได้อย่างทั่วถึง ตรวจสอบผู้มารับสิทธิให้สอดคล้องกับคุณสมบัติอย่างแท้จริง การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันให้แก่เด็ก และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในระยะยาว

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาค้นคว้าโดยแนวความคิดของ Van Meter และ Van Horn (อ้างถึงใน บุญเกียรติ การเวกพันธุ์, 2567, หน้า 10 - 11) ที่อธิบายกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ พร้อมทั้งเสนอตัวแบบในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบไปด้วยตัวแปรหลัก 6 ตัว คือ 1) วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย 2) ทรัพยากร 3) การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรม 4) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 5) สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง 6) ความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติ นำมาอภิปรายตามกรอบประเด็นปัญหาในการวิจัย ซึ่งมีประเด็นที่นำมาอธิบาย ดังนี้

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์สามารถนำมาอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1) ด้านวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของโครงการ

การดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบกรมกิจการเด็กและเยาวชน ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด พ.ศ. 2565 และแนวทางการปฏิบัติงานตามคู่มือปฏิบัติงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสวัสดิการพื้นฐานให้แก่เด็กแรกเกิดที่ได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย สามารถเข้าสู่การบริการของรัฐเพื่อให้ได้รับการดูแลอย่างเป็นระบบ เช่นเดียวกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 กล่าวว่า "...มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีมาตรฐานในการปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกันที่มุ่งเน้นให้เด็กแรกเกิดได้รับการเลี้ยงดูที่มีคุณภาพ..." (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 27 พฤษภาคม 2567) โดยการดำเนินโครงการมีการจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับกลุ่มเปราะบาง ผู้ลงทะเบียนขอรับสิทธิทุกคนตามที่ได้กำหนดไว้ รวมไปถึงมีการติดตามคุณภาพชีวิตของเด็กเมื่ออายุครบ 6 ปีแล้วเพื่อให้เด็กได้รับการดูแลต่อเนื่องอย่างเป็นระบบตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย เป็นไปตามแนวความคิดของ Van Meter และ Van Horn (อ้างถึงใน บุญเกียรติ การเวกพันธุ์, 2567, หน้า 10 - 11) อธิบายไว้ว่าการวัดผลการปฏิบัติตามนโยบาย จะกระทำได้ชัดเจนเพียงใดขึ้นอยู่กับความชัดเจนของการกำหนดมาตรฐานนโยบายและความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบาย

2) ด้านทรัพยากร

บุคลากรมีความรู้ความสามารถเพียงพอในการดำเนินงานตามระเบียบ ขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงาน โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชนมีการดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติเป็นประจำ ทั้งนี้หน่วยงานได้สนับสนุนให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการอบรมด้วยเพื่อเพิ่มเติมองค์ความรู้ในหน่วยงาน ตรงกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 กล่าวว่า “...บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดีเพราะมีการสนับสนุนข้อมูลความรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดทั้งในด้านการใช้งานระบบการบันทึกข้อมูล...” (หัวหน้าสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 พฤษภาคม 2567) ในด้านการจัดสรรงบประมาณโดยกระทรวงการคลังจะดำเนินการโอนเงินไปยังผู้รับเงินอุดหนุนโดยตรงซึ่งเพียงพอสำหรับผู้มีสิทธิทุกคน ดังนั้นแล้วหน่วยงานจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงระบบฐานข้อมูลผู้ลงทะเบียนให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลาและมีความเสถียรภาพของระบบข้อมูลเพื่อให้การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นไปตามแนวความคิดของ Van Meter และ Van Horn (อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2567, หน้า 10 - 11) อธิบายไว้ว่าทรัพยากรนโยบายเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการบริหารนโยบาย จะเป็นสิ่งช่วยส่งเสริมหรือช่วยให้ความสะดวกต่อประสิทธิภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

3) ด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร

การสื่อสารและการประสานงานภายในหน่วยงานไม่พบปัญหาใดที่เป็นสาระสำคัญแต่การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานปฏิบัติในระดับท้องถิ่นมีในบางครั้งแนวทางปฏิบัติไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันเนื่องมาจากการรับรู้และความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนหรือแตกต่างกันของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ เป็นไปในทางเดียวกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 กล่าวว่า “... การติดต่อประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างมีข้อจำกัดเนื่องด้วยเป็นหน่วยงานภายนอกที่รับถ่ายทอดนโยบายไปปฏิบัติอีกทอดหนึ่งทำให้บางครั้งข้อมูลมีความเข้าใจกันคลาดเคลื่อน...” (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 27 พฤษภาคม 2567) ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการขาดการสื่อสารแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนจากส่วนกลาง หรือการชี้แจงขั้นตอนยังไม่ทั่วถึง เป็นไปตามแนวความคิดของ Van Meter และ Van Horn (อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2567, หน้า 10 - 11) อธิบายไว้ว่าผู้รับผิดชอบในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีข้อมูลข่าวสาร ที่ตรงกันเรื่องวัตถุประสงค์ของนโยบาย ต้องมีการสื่อสารที่ถูกต้อง รวดเร็วและต่อเนื่อง ตลอดจนไม่มีการปิดบังข่าวสารระหว่างกัน การสื่อสารที่ไม่ตรงกันอาจนำไปสู่ความล่าช้าและขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน หากหน่วยปฏิบัติในแต่ละพื้นที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนหรือปฏิบัติในแนวทางที่แตกต่างกันออกไป จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการสร้างกลไกในการสื่อสารแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานจากส่วนกลางสู่หน่วยปฏิบัติในระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เช่น การจัดการประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางปฏิบัติร่วมกัน พร้อมกับเปิดโอกาสให้หน่วยงานปฏิบัติในท้องถิ่นสามารถสอบถาม แลกเปลี่ยนความเข้าใจ และนำเสนอปัญหาอุปสรรคที่พบในพื้นที่เพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

4) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ

ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับถ่ายทอดนโยบายมาปฏิบัติและเป็นผู้ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคซึ่งการดำเนินโครงการนี้มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีตำแหน่งโดยตรงจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน มีการกำหนดขอบเขตแนวทางการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกเดือนทำให้ผู้บริหารทราบผลการดำเนินงานในแต่ละเดือน ตรงกับ

คำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 กล่าวว่า “...มีความพร้อมในการดำเนินการโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดเนื่องด้วยมีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดที่ได้รับการสนับสนุนด้านการปฏิบัติงานจากทางกรมกิจการเด็กและเยาวชนทำให้มีเจ้าหน้าที่ที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ...” (หัวหน้าสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 พฤษภาคม 2567) อีกทั้งมีเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่คอยสนับสนุนและร่วมกันปฏิบัติงานโดยมีการจัดส่งข้อมูลเอกสารและการประสานงานต่อเนื่องเพื่อความพร้อมต่อการถ่ายทอดนโยบายไปปฏิบัติในท้องถิ่นต่อไป เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ระพีพรรณ คำหอม (2564) ศึกษาผลการดำเนินงานการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด สู่ความพร้อมการถ่ายโอนภารกิจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ความสำเร็จของโครงการนี้ไว้ในร่างกระบวนการและขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจให้มีรายละเอียดที่จะนำไปปฏิบัติได้จริง มีการกำหนดขอบเขตหน้าที่การปฏิบัติงานชัดเจนตามบทบาทหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานซึ่งจะมีการควบคุมการทำงานตามลำดับชั้น โดยผู้บังคับบัญชามีอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติการเบิกจ่ายจากข้อมูลที่ถูกต้องประมวลผลแล้ว ทั้งนี้กระบวนการทั้งหมดต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในพื้นที่และการสนับสนุนจากคนในพื้นที่เป็นหลักตัวในการบันทึกและการตรวจสอบข้อมูลผู้มีสิทธินำไปสู่การจัดสวัสดิการตามกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริงซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและผู้ปฏิบัติในพื้นที่เป็นไปในทิศทางที่ดี เป็นไปตามแนวความคิดของ Van Meter และ Van Horn (อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2567, หน้า 10 - 11) อธิบายไว้ว่า จำนวนและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ ลำดับชั้นบังคับบัญชาการสนับสนุนจากฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร รวมถึงสมรรถนะของหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความสำคัญ

5) สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

การดำเนินโครงการเกิดประโยชน์อย่างมากต่อกลุ่มคนเปราะบางหรือครอบครัวยากจนสามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อบรรเทาภาระค่าครองชีพรายเดือน โดยระยะเวลา 6 ปีที่ได้รับเงินอุดหนุนถือว่าเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น แม้จำนวนเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดที่ได้รับยังไม่สามารถตอบสนองต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้นในปัจจุบันได้ เป็นไปในทางเดียวกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 กล่าวว่า “...เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเปราะบางแต่จำนวนเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิดที่ได้รับนั้นอาจไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน...” (นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 พฤษภาคม 2567) อย่างไรก็ตามการให้สวัสดิการเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานรัฐควรจะต้องจัดให้มีเพื่อให้เด็กแรกเกิดทุกคนได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมตามศักยภาพเป็นการเสริมสร้างศักยภาพด้านการพัฒนาประชากรในระยะยาวมิใช่เพียงเป็นการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางเท่านั้น ซึ่งจะส่งผลต่อขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศในถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อสถานะเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม เป็นไปตามแนวความคิดของ Van Meter และ Van Horn (อ้างถึงในบุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2567, หน้า 10 - 11) อธิบายว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติรัฐบาลจะต้องคำนึงถึงการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจกับหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติให้มีความเพียงพอต่อการส่งเสริมแผนงานโครงการประสบความสำเร็จ

6) การร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติ

ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานเป็นอย่างดีมีการบันทึกข้อมูลผู้ลงทะเบียนครบถ้วนในแต่ละรอบเป็นประจำทุกเดือน เช่นเดียวกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 กล่าวว่า “...ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากผู้ปฏิบัติงานเป็นอย่างดี มีการช่วยเหลือกันในการทำงานและร่วมกันแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาต่อผู้ลงทะเบียนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม้จะไม่ใช่ว่าผู้รับผิดชอบโดยตรง...” (นักพัฒนาสังคม

ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 พฤษภาคม 2567) และมีการเร่งแก้ไขเมื่อเกิดปัญหา ทำให้ผู้ลงทะเบียนได้รับสิทธิตามระยะเวลาที่กำหนด ผู้ปฏิบัติงานถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้นโยบายบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย เป็นไปตามแนวความคิดของ Van Meter และ Van Horn (อ้างถึงใน บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์, 2567, หน้า 10 - 11) อธิบายไว้ว่า หากได้รับความร่วมมือความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติก็ย่อมสูงตามไปด้วยคือ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการหล่อหลอมจิตสำนึกและทัศนคติที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นกับบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับและทุกพื้นที่ รวมถึงการปลูกฝังแนวคิดและทิศทางการดำเนินงานที่มุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกันในผู้ปฏิบัติงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพงษ์ โภคินวงศ์หิรัญ และคณะ ได้ศึกษาเรื่องการประเมินความสำเร็จตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ความสำเร็จในการนำนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดไปปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เจ้าหน้าที่มีความรู้ความสามารถในการให้บริการ ช่วยแก้ปัญหาและมีความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่และความพร้อมในการให้บริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี

1) ปัญหาการลงทะเบียน

กลุ่มเปราะบางอันเป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ ยังไม่ได้ลงทะเบียนขอรับสิทธิหรือไม่ทราบถึงสิทธิที่ตนควรจะได้รับรวมถึงการเข้าไม่ถึงการได้รับสิทธิสวัสดิการอีกเป็นจำนวนไม่น้อย ตรงกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 กล่าวว่า “...การลงทะเบียนเพื่อรับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดมีวัตถุประสงค์เพื่อกลุ่มเปราะบางหรือคนยากจน แต่คนกลุ่มนี้ยังต้องลงทะเบียนเพื่อรับสิทธิ และยังคงพบว่ามีกลุ่มเปราะบางหรือคนยากจนที่ยังเข้าไม่ถึงการลงทะเบียนรับสิทธิเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด...” (นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 พฤษภาคม 2567) ข้อกำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติผู้มีสิทธิลงทะเบียนรับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดต้องอาศัยอยู่ในครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนตามหลักเกณฑ์ของรัฐโดยพิจารณารายได้เฉลี่ยของสมาชิกในครัวเรือนนั้น ทั้งนี้ไม่ได้มีการจำกัดจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ส่งผลให้สามารถเพิ่มบุคคลอื่นเข้าไปในข้อมูลครัวเรือนได้ นอกจากนี้ยังพบว่าไม่มีกลไกบังคับที่เข้มงวดในการตรวจสอบหลักฐานรายได้ เช่น ใบบรรจงเงินเดือนจากนายจ้าง หากเป็นกลุ่มผู้รับจ้างทั่วไป ซึ่งอาจก่อให้เกิดช่องทางการนำข้อมูลเท็จเข้ามาในระบบจนทำให้ผู้ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายสามารถรับสิทธิดังกล่าวได้ เป็นไปในทางเดียวกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 กล่าวว่า “...การประเมินข้อมูลเป็นรายครัวเรือนไม่ได้จำกัดสมาชิกครัวเรือนสามารถนำบุคคลอื่นมาใส่เป็นข้อมูลเพิ่มได้ อีกทั้งไม่ได้มีการบังคับให้มีใบบรรจงเงินเดือนกรณีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีเพียงแค่ผู้เซ็นรับรองเงินเดือนตามที่กำหนดเท่านั้น...” (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 27 พฤษภาคม 2567) ซึ่งปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประจำจังหวัด

2) ปัญหาด้านงบประมาณ

การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินงานโครงการฯ ให้กับผู้ปฏิบัติงานไม่มีความเหมาะสมเพียงพอ เช่นเดียวกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 กล่าวว่า “...ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณในด้านวัสดุอุปกรณ์

เช่น เครื่องปริ้นเตอร์ เครื่องแสกน หรือคอมพิวเตอร์ที่เป็นรุ่นปัจจุบัน ทำให้การดำเนินการที่ต้องใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ค่อนข้างมีความล่าช้า...” (เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 27 พฤษภาคม 2567) เนื่องจากโครงการมีชุดข้อมูลและเอกสารรายละเอียดที่ต้องบันทึกเข้าสู่ระบบจำนวนมากในแต่ละเดือน ทำให้ต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการบันทึกและประมวลผลข้อมูลให้มีความสะดวก รวดเร็ว แม่นยำ และไม่เกิดปัญหาข้อมูลซ้ำซ้อน อีกทั้งระบบฐานข้อมูลต้องมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพสูง แต่ปัจจุบันพบว่าอุปกรณ์และระบบเทคโนโลยีของหน่วยงานยังมีข้อจำกัด ไม่สามารถรองรับการทำงานกับข้อมูลจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ เป็นไปตามงานวิจัยของ ชัยภัทร อัครชัยทวีกุล (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาในพื้นที่สำนักงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร พบว่ามีการขัดข้องกับระบบเทคโนโลยีดิจิทัลในการลงทะเบียนทำให้ได้รับเงินอุดหนุนล่าช้า

3) ปัญหาการติดต่อสื่อสารและประสานงาน

การติดต่อสื่อสารและประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่สำคัญในการรับถ่ายทอดและดำเนินการตามนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ปัจจุบันมีการสื่อสารผ่านช่องทางไลน์ แต่ยังคงมีข้อจำกัดในการประสานงานเนื่องจากเป็นหน่วยงานภายนอกที่รับนโยบายไปปฏิบัติในอีกระดับหนึ่ง จึงอาจเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการสื่อสารข้อมูลบางประการ ตรงกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 กล่าวว่า “...ยังขาดการสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น...” (นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 พฤษภาคม 2567) ทั้งนี้หน่วยงานกลางควรให้ความสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้และทำความเข้าใจร่วมกันของหน่วยงานในพื้นที่

4) ปัญหาด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่งผลให้ราคาสินค้ามีการปรับตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประชาชนมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่สูงขึ้น จำนวนเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดที่มีสิทธิได้รับจำนวน 600 บาท ต่อคนต่อเดือน อาจไม่สามารถตอบสนองต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้นนี้ได้ เช่นเดียวกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 กล่าวว่า “...สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ส่งผลให้ราคาสินค้ามีการปรับตัวขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประชาชนมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่สูงขึ้น จำนวนเงินอุดหนุนไม่สามารถตอบสนองต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้นนี้ได้...” (หัวหน้าสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 พฤษภาคม 2567) ควรจะมีการปรับเพิ่มเงินให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นไปในทางเดียวกับงานวิจัยของ พัชรกร สุขสำราญ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สถานการณ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการได้รับสวัสดิการสังคมของมารดาวัยรุ่น กรณีศึกษาจังหวัดนครนายก พบว่า หน่วยงานด้านสวัสดิการสังคมควรสนับสนุนนโยบายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดโดยเพิ่มเป็นจำนวน 1,000 บาท ต่อเดือนให้เด็กแรกเกิดทุกคน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี

1) การให้สิทธิสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดอย่างถ้วนหน้า โดยไม่มีข้อจำกัดในการลงทะเบียนหรือคัดกรองผู้มีสิทธิ ตรงกับงานวิจัยของ ระพีพรรณ คำหอม และคณะ (2560) ศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาโครงการเงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดเห็นควรให้เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดแบบถ้วนหน้า (For All) 600 บาทต่อเดือน จะช่วยให้เด็กแรกเกิดทุกคนได้รับการช่วยเหลือและ

มีโอกาสที่เท่าเทียมกัน ซึ่งจะลดปัญหาการตกหล่นของกลุ่มเปราะบางหรือครอบครัวยากจนที่อาจไม่สามารถเข้าถึงสิทธิได้ เป็นไปตามกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 กล่าวว่า “...ควรมีการปรับปรุงระเบียบให้เด็กทุกคนที่มีคุณสมบัติตรงตามระเบียบมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดครบทุกคนโดยไม่ต้องมีการลงทะเบียนเพื่อรับสิทธิ...” (นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มการพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 28 พฤษภาคม 2567)

2) การสนับสนุนด้านงบประมาณ รัฐบาลควรให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายเงินอุดหนุนฯ นอกเหนือจากเงินอุดหนุนแล้วควรมีงบประมาณงบดำเนินงานเพื่อสนับสนุนด้านทรัพยากรที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ เช่นเดียวกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 กล่าวว่า “...การลงทุนด้านระบบสารสนเทศ วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย การปรับปรุงระบบเพื่อรองรับการใช้งานฐานข้อมูลจำนวนมากที่มีประสิทธิภาพและเสถียร จะช่วยให้การดำเนินโครงการมีความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว และตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น...” (หัวหน้าสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 พฤษภาคม 2567)

3) การประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่โดยมีการชี้แจงและเพิ่มองค์ความรู้ในการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเมื่อเกิดปัญหาสามารถแก้ไขได้ การจัดอบรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้ปฏิบัติในระดับพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการร่วมกันประชาสัมพันธ์ในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิสวัสดิการเงินอุดหนุนเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถเข้าถึงสิทธิที่พึงจะได้รับ ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องและเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายมากขึ้น

3) รัฐบาลควรพิจารณาทบทวนนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือด้านการเงินสำหรับเด็กแรกเกิดให้มีความเหมาะสมและเพียงพอ ตอบสนองต่อค่าครองชีพที่สูงขึ้นได้อย่างแท้จริง เพื่อให้ครอบครัวที่มีรายได้น้อยและยากจน กลุ่มเปราะบางอันเป็นเป้าประสงค์ในการช่วยเหลือสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์จากรัฐได้อย่างทั่วถึง รวมไปถึงการช่วยเหลือในด้านอื่นหรือการจัดสวัสดิการให้กับผู้ที่ตกสิทธิหรือเข้าไม่ถึงสิทธิ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันให้แก่เด็ก และช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในระยะยาว เป็นไปในทางเดียวกับคำตอบของผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 กล่าวว่า “...ควรมีการสนับสนุนเพิ่มเติมจากหน่วยงานรัฐหรือท้องถิ่นในด้านสิทธิสวัสดิการด้านอื่น ๆ สำหรับครัวเรือนที่ยังเข้าไม่ถึงสิทธิสวัสดิการและยังมีความจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเพิ่มเติม...” (หัวหน้าสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสระบุรี, สัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29 พฤษภาคม 2567)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. ควรเพิ่มเงินอุดหนุนรายเดือนให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สภาพความเป็นอยู่ รวมถึงอัตราเงินเฟ้อในปัจจุบัน ถือเป็นทางออกหนึ่งที่รัฐควรทบทวนข้อกำหนดการช่วยเหลือให้ครอบคลุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ควรมีการสนับสนุนด้านอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานและการพัฒนาข้อมูลระบบสารสนเทศให้มีความทันสมัยและมีความเสถียรภาพ
3. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันระหว่างหน่วยงานผู้ปฏิบัติในระดับจังหวัดและเพื่อประโยชน์ต่อการจัดสวัสดิการแก่ประชาชน

4. ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านการนำนโยบายโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เพื่อทราบความคืบหน้าของการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการดำเนินงานมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดในพื้นที่ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการปฏิบัติงานของหน่วยงานปฏิบัติในระดับท้องถิ่น เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานทุกภาคส่วน และปรับปรุงโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดอย่างครบถ้วน
2. ควรทำการศึกษาวิจัยถึงความต้องการของประชาชนผู้รับบริการโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2566). สช. เร่งวาระแห่งชาติ “ส่งเสริมการมีบุตร” คาดอีก 60 ปี ประเทศจะเหลือประชากรเพียง 33 ล้านคน ค้นเมื่อ 27 เมษายน 2567, จาก <https://pr.moph.go.th/?url=pr/detail/2/02/200669/>
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2565). คู่มือการปฏิบัติงานโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดตามระเบียบกรมกิจการเด็กและเยาวชน ว่าด้วยการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด พ.ศ. 2565. กรุงเทพมหานคร.
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2567). รายงานข้อมูลโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด. ค้นเมื่อ 27 เมษายน 2567, จาก <https://bi.dcy.go.th/views/DCY001/Dashboard?%3Aiid=1&%3Aembed=y#1>
- ชยภัทร อัครชัยทวีกุล. (2566). การดำเนินโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาในพื้นที่สำนักงานเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. ค้นเมื่อ 26 เมษายน 2567 จาก http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/files/2566_1693542330_6414832037.pdf
- บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติและประเมินผลนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.
- พัชรากร สุขสำราญ. (2564). สถานการณ์และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการได้รับสวัสดิการสังคมของมารดาวัยรุ่นกรณีศึกษาจังหวัดนครนายก. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม. 44(3), หน้า 23-34.
- ระพีพรรณ คำหอม ธันยา รุจิเสถียรทรัพย์ และธรรรงค์ จันใจ (2560). ติดตามประเมินผลโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ประจำปีงบประมาณ 2560. ค้นเมื่อ 26 เมษายน 2567, จาก <https://repository.turac.tu.ac.th/handle/6626133120/403>
- ระพีพรรณ คำหอม. (2564). การศึกษาผลการดำเนินงานการจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดสู่ความพร้อมการถ่ายโอนภารกิจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารธรรมศาสตร์, 40(1), 168-190.
- เลิศพร อุดมพงษ์. (2564). การศึกษาติดตามการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ : กรณีศึกษายุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ในประเด็นเร่งด่วน เรื่องสังคมสุขวัย. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต.

ศิริพงศ์ โภคินวงศ์หิรัญ, อติพร เกิดเรือง และประยุทธ์ สวัสดิ์เรียวกุล. (2563). การประเมินความสำเร็จตาม
โครงการโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม. 15(2), หน้า 191-201.

สุภาวงศ์ จันทวานิช. (2553). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.